

DESK RESEARCH

Współfinansowane przez
Unię Europejską

Projekt

Badanie desk research jest realizowane w ramach projektu Green Path to ESG 2022-2-PL01-KA210-VET-000097264. Projekt jest realizowany przez Projekt Tarnów i Autpost. Jego celem jest przybliżenie tematyki ESG. Zbadanie regulacji odnoszących się do tego tematu oraz przygotowanie informacji dotyczących obecnego zastosowania koncepcji w przedsiębiorstwach pozwoli na przygotowanie rozwiązań dla przedsiębiorców.

Zastrzeżenie:

Niniejsza publikacja odzwierciedla wyłącznie poglądy autora, a Unia Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Współfinansowane przez
Unię Europejską

Wstęp

Świat stoi w obliczu coraz bardziej złożonych wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem. W związku z tym wzrasta rola przedsiębiorstw w kształtowaniu przyszłości społecznej, środowiskowej i gospodarczej. Wobec tego koncepcja ESG, obejmująca obszary Environmental (środowiskowe), Social (społeczne) i Governance (zarządzanie), uzyskuje coraz większe znaczenie jako narzędzie służące do oceny i monitorowania działań przedsiębiorstw. ESG staje się integralnym elementem strategii biznesowych, definiując podejście firm do ekologii, spraw społecznych oraz standardów zarządzania. Rozwój tej koncepcji wprowadza nowe wyzwania, ale jednocześnie otwiera drzwi do innowacyjnych i zrównoważonych praktyk biznesowych. W ramach niniejszego desk research pragniemy zgłębić obszar ESG, biorąc pod uwagę zarówno globalne trendy, jak i specyficzne podejścia różnych sektorów i regionów.

Celem tego badania jest zrozumienie, w jaki sposób przedsiębiorstwa integrują zasady ESG, jakie praktyki są obecnie stosowane na rynku, oraz jakie korzyści i wyzwania towarzyszą implementacji strategii zrównoważonego rozwoju. Poprzez analizę dostępnych źródeł, raportów branżowych, a także praktyk wiodących firm, badanie to ma na celu dostarczenie holistycznego spojrzenia na aktualny stan oraz ewolucję obszaru ESG. W trakcie tego badania przewidujemy zgłębienie kluczowych kwestii, takich jak wpływ działań środowiskowych na reputację przedsiębiorstw, skuteczność praktyk społecznych w kontekście interesariuszy oraz znaczenie skutecznego zarządzania dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju. Celem jest również zidentyfikowanie najlepszych praktyk, trendów innowacyjnych oraz potencjalnych obszarów doskonalenia w dziedzinie ESG.

1. Założenia i metodyka

Wszystko to pozwoli na lepsze zrozumienie koncepcji ESG i będzie drogowskazem dla organizacji przeprowadzających projekt "Green Path to ESG", do przeprowadzania szkoleń dla przedsiębiorstw z państw objętych projektem.

Współfinansowane przez
Unię Europejską

2. Definicja ESG

Próba zdefiniowania pojęcia ESG opierać się musi na kilku źródłach, w ramach, których zostaną przedstawione różne perspektywy. Skrócowa definicja będzie oznaczała działania podejmowane przez przedsiębiorstwa z punktu widzenia ich wpływu na ochronę środowiska (E), dbanie o społeczeństwo (S) i prowadzenie ładu korporacyjnego (G). Poszczególne kategorie opierają się na wyszczególnionych zadaniach.

W skład działań zapewniających ochronę środowiska wchodzi takie tematy jak: emisja CO₂, ślad węglowy produktu, finansowanie wpływu na środowisko, odpowiedź na zmiany klimatyczne, recykling, gospodarka wodna, bioróżnorodność, zaopatrzenie w surowce, emisja toksyn i odpadów, opakowania i odpady, elektroodpady, czyste technologie, zielone budownictwo, energia odnawialna. Na drugi punkt, czyli ten obejmujący dbanie o społeczeństwo składają się: bezpieczeństwo i higiena pracy, bezpieczeństwo finansowe produktu, bezpieczeństwo chemiczne, bezpieczeństwo produktów, dostęp do opieki zdrowotnej, dostęp do finansowania, cyberbezpieczeństwo, jakość i bezpieczeństwo produktów, odpowiedzialne inwestowanie, ochrona prywatności i danych, rozwój kapitału ludzkiego, ryzyka zdrowotne i demograficzne, sprawdzone źródła dostaw, standardy łańcuchów dostaw, zarządzanie kadrą. Ostatnia część ESG, obejmuje ład korporacyjny, a wraz z nim: etyka biznesowa, różnorodność w składzie zarządu, zapobieganie korupcji, przejrzystość podatkowa, unikanie praktyk monopolistycznych, zarządzanie i nadzór nad spółką, raportowanie i komunikacja z interesariuszami, stabilny system finansowania, wynagrodzenie kadry kierowniczej. Na tej podstawie możemy uznać, iż głównym powodem powstania idei ESG są wyzwania klimatyczne.

2. Definicja ESG

Nowoczesna firma, powinna więc współpracować z bezpiecznymi i odpowiedzialnymi społecznie partnerami, którzy stawiają na nowoczesne rozwiązania ograniczające zużycie wody i energii w procesie produkcji. Przy tym w zakresie zainteresowania takiego przedsiębiorstwa powinno pozostawać sprawdzanie warunków pracy, bezpieczeństwa i przestrzegania praw pracowniczych nie tylko w swoich zakładach pracy, ale także w tym prowadzonych przez swoich dostawców.

ESG łączy się także z ideą CSR, która również podejmuje społeczne zaangażowanie przedsiębiorstw. W zasadzie ESG jest skutkiem idei CSR i dostrzeżenia potrzeby połączenia prowadzenia działalności gospodarczej z odpowiedzialnością za środowisko, lokalne otoczenie i pracowników. Mówiąc o ESG należy wspomnieć o CSR i wytłumaczyć również genezę tej idei.

Jeśli chodzi o CSR Komisja Wspólnot Europejskich w 2001 roku przygotowała publikację mającą na celu promowanie idei. W jej ramach zagadnienie społecznej odpowiedzialności biznesu zostało zdefiniowane jako "koncepcja, zgodnie z którą przedsiębiorstwa dobrowolnie integrują troskę o społeczeństwo i środowisko naturalne w swoje operacje i stosunki z interesariuszami. Bycie społecznie odpowiedzialnym oznacza nie tylko spełnianie oczekiwań prawnych, ale także wykraczanie poza zgodność z przepisami i inwestowanie <<więcej>> w kapitał ludzki, środowisko i relacje z interesariuszami. Doświadczenie z inwestycjami w technologie i praktyki biznesowe odpowiedzialne środowiskowo sugeruje, że wyjście poza zgodność z prawem może przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności firmy".

2. Definicja ESG

W publikacji wskazano, iż CSR nie może stanowić substytutu regulacji prawnych, jest to koncepcja praktyczna, która rozwija się na przy odpowiednich warunkach prawnych. Kolejną definicję pochodzącą od Komisji Europejskiej znajdziemy w dokumencie z 2011 roku: „Odnowiona strategia UE na lata 2011-2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw” (COM (2011) 681). Zgodnie z treścią publikacji: CSR to „odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo”. Wskazano również, iż „społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw dotyczy podejmowanych przez nie działań wynikających z ich zobowiązań prawnych wobec społeczeństwa i środowiska oraz wykraczających poza nie”. Podobieństwo CSR do ESG jest tu bezpośrednie.

W literaturze naukowej można się również spotkać z rozumieniem społecznej odpowiedzialności biznesu jako filozofii opartej na: zaufaniu, wzajemnych relacjach i komunikacji. W tym ujęciu filozofia ta i jej stosowanie byłaby remedium uzupełniającym wady stosunków panujących między stronami w zwyczajnym obrocie gospodarczym.

ESG to kompleksowy obszar, w którym trzy elementy są ze sobą ściśle powiązane. Środowisko oddziałuje na lokalną społeczność, a jednocześnie ta społeczność wpływa na kształtowanie otaczającego ją środowiska. Oba te czynniki współdziałają, mając wpływ na ład korporacyjny i ogólnie na możliwość prowadzenia działalności biznesowej. Z kolei działania biznesowe są wzajemnie powiązane zarówno ze środowiskiem, jak i społecznością.

2. Definicja ESG

Różnicę między ESG a CSR stanowi szczególne uwzględnienie kwestii środowiskowych (oznaczonych literą E) w kontekście ESG. Oznacza to nie tylko ogólnie rozumiany szacunek dla otoczenia, w którym działa marka, lecz także podejmowanie konkretnych działań na rzecz jego ochrony. To od aktywności przedsiębiorstwa zależy spełnienie wymagań środowiskowych. To podejście zależy od specyfiki danej marki, lecz w raportach uwzględniane są aspekty takie jak zużycie energii, wody, czy materiałów, stosowanie odnawialnych źródeł energii oraz współpraca (np. marketingowa) z organizacjami zajmującymi się ochroną przyrody. Z kolei obszar odpowiedzialności społecznej (S w skrócie) to rozwinięcie koncepcji CSR. Skupia się on na jakości relacji i współpracy z pracownikami, klientami oraz lokalną społecznością miejsca, w którym działa przedsiębiorstwo. Działalność charytatywna marki również wchodzi w zakres odpowiedzialności społecznej. Ostatnim elementem jest ład korporacyjny (G w ESG). Tutaj brane są pod uwagę aspekty takie jak struktura zarządu, prawa udziałowców oraz działania przeciwdziałające korupcji. Szkolenia i komunikacja z pracownikami również są uwzględniane w kontekście ładu korporacyjnego.

Podsumowując wskazane definicje, ESG jest zobiektywizowanym standardem służącym do oceny prowadzenia biznesu biorącą pod uwagę czynniki pozarynkowe, takie jak troska o dobro wspólne, ekologia, ochrona środowiska, minimalizacja negatywnych skutków działań na środowisko, dbanie o kadrę pracowniczą w tym pomoc w rozwoju kompetencji pracowników, czy przyjmowanie kryteriów równościowych przy zatrudnieniu i ustaleniu wynagrodzenia pracowników.

2. Definicja ESG

Standard ESG wywodzi się z idei CSR czyli społecznej odpowiedzialności biznesu i opracowanej na jej podstawie normy ISO 26000. Przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialne wpływają na życie społeczne, wspierając lokalne inicjatywy, promując pozytywne postawy, a także finansując działania mające na celu poprawę jakości życia obywateli. Tego typu idea łączy w sobie elementy ekonomii, zarządzania oraz etyki.

3. Historia

Początki idei społecznej odpowiedzialności biznesu i ESG można dostrzegać w działalności filantropijnej biznesmenów. O ile jednak taka działalność ma pozytywny wydźwięk, o tyle fakt, iż w ramach prowadzenia biznesów i gromadzenia fortun pod koniec XIX i na początku XX wieku towarzyszyły często działania zahaczające o bezprawie, godzące w systemy moralne i skutkujące niszczącym wpływem na środowisko. Społeczna odpowiedzialność biznesu powstała jako skutek konstruktywnej krytyki wad wolnego rynku. Właściwego załączka idei należy doszukiwać się w literaturze, jaka powstawała w tamtym okresie. Andrew Carnegie wywodził powinność przedsiębiorców wobec społeczeństwa z chrześcijańskiego miłosierdzia, co przedstawił w książce "Ewangelia bogactwa". Idea społecznej odpowiedzialności biznesu wywodzi się bezpośrednio z amerykańskiej i angielskiej myśli ekonomicznej. Momentem przełomowym było wydanie w 1953 roku przez Howarda Bowena książki "Social Responsibilities of the Businessman", w której autor wskazywał na potrzebę brania pod uwagę korzyści dla otoczenia przy prowadzeniu biznesu. W początkach funkcjonowania CSR literatura przedmiotu często definiowała go jako zjawisko wchodzące w skład public relations, idea była również krytykowana jako niepotrzebnie kosztowna forma prowadzenia działalności, nie przynosząca zysków przedsiębiorcom. Wraz z rozwojem gospodarki rynkowej, rozwojem cywilizacyjnym, zwiększeniem świadomości i potrzeb społeczeństw opór zaczynał być przełamywany, a sama koncepcja stawała się atrakcyjna dla przedsiębiorstw, mogących publicznie szcycić się dokonaniem na polu społecznym.

3. Historia

Należy wskazać, iż w ujęciu pozytywnym idea ta wskazuje na symbiozę funkcjonowania przedsiębiorstwa ze społeczeństwem i wysoką świadomość oraz poczucie odpowiedzialności kadry zarządzającej. Na tej podstawie można wysnuć wniosek, iż funkcjonowanie gospodarki rynkowej w oparciu o wspomnianą doktrynę jest kolejnym, cywilizacyjnym etapem kapitalizmu. Społeczeństwa powinny dążyć do tego, aby jak najwięcej przedsiębiorstw czuło się odpowiedzialnych nie tylko za własny zysk, ale również za lokalną społeczność, środowisko naturalne i godne warunki pracy.

Z badań Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym wynika, że firmy stosujące zasady CSR odnoszą liczne następujące korzyści w porównaniu z pozostałymi przedsiębiorstwami:

- Korzyści ekonomiczne: posiadają wyższą płynność bieżącą; lepiej wykorzystują majątek trwały i kapitał ludzki; mają wyższą rentowność sprzedaży; więcej inwestują w przeliczeniu na 1 pracownika.
- Korzyści otoczenia społecznego: wzrost poziomu kultury i bezpieczeństwa pracy; ograniczenie negatywnego wpływu przedsiębiorstw na środowisko; realizacja celów społecznych nie do osiągnięcia bez wsparcia ze strony biznesu.
- Korzyści środowiskowe: postępowanie MŚP zgodnie z najlepszymi praktykami; racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi i odpadami; zaangażowanie partnerów biznesowych w ramach łańcucha odpowiedzialności środowiskowej oraz inicjowanie wspólnych działań proekologicznych; popularyzowanie idei proekologicznych.

Korzyści dla pracowników: terminowe wypłaty wynagrodzenia; wysoka kultura i bezpieczeństwo pracy; stały rozwój zawodowy dzięki dostępności szkoleń; dodatkowa opieka medyczna; wysoka jakość udogodnień socjalnych; równość szans kobiet i mężczyzn w zakresie zajmowanych stanowisk i wynagrodzenia.

3. Historia

Pierwsze kroki zmierzające bezpośrednio w kierunku koncepcji ESG można odnaleźć w rozwoju odpowiedzialnego inwestowania (Responsible Investment) w latach 60. i 70. XX wieku. Inwestorzy zaczęli zdawać sobie sprawę, że ich decyzje mogą wpływać nie tylko na zyski, ale także na społeczeństwo i środowisko. W latach 80. i 90. organizacje społeczeństwa obywatelskiego zaczęły aktywnie naciskać na przedsiębiorstwa i instytucje finansowe, domagając się transparentności, etycznego postępowania oraz uwzględniania kwestii społecznych i środowiskowych. Wraz z rozwojem ekologicznych trendów i powstaniem rynku zielonych inwestycji w obszarze odnawialnych źródeł energii, pojawiło się zainteresowanie aspektami środowiskowymi. Firmy zaczęły także coraz częściej raportować o swoich działaniach w obszarze społecznym i środowiskowym.

Od roku 2010 obserwuje się rozprzestrzenienie się koncepcji ESG. Zauważalne jest zwiększone zainteresowanie formami finansowania zrównoważonego, takimi jak na przykład zielone obligacje. Wprowadzenie przez ONZ Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG) w 2015 roku nie tylko podniosło ogólne zainteresowanie tą koncepcją, ale także dostarczyło dodatkowe narzędzia inwestorom. Współczesne podejście do ESG skupia się na aktywnym przyczynianiu się do pozytywnych zmian w społeczeństwie i środowisku.

O ile więc CSR jest koncepcją bardziej teoretyczną, o tyle ESG zapewnia praktyczną możliwość stosowania i porównywania praktyk z obszaru zrównoważonego rozwoju pomiędzy

4. Regulacje zrównoważonego rozwoju w kierunku ESG

Regulacje odnoszące się do ESG znajdują głównie międzynarodowe uregulowania. Podstawę tych uregulowań stanowią rozwiązania stworzone w Republice Południowej Afryki. Od tego czasu funkcjonują tzw. "globalne zasady Sulivana" normujące CSR na gruncie takich kwestii jak: prawa człowieka, wolność zrzeszania się, bezpieczeństwo zdrowia i życia, promocja równości wśród pracowników (ze względu na takie różnice, jak na przykład kolor skóry czy wyznanie), przestrzeganie prawa w działalności gospodarczej, promocja zrównoważonego rozwoju i troski o środowisko.

ISO 26000

28 października 2010 r. Międzynarodowa Organizacja Standaryzacyjna (ISO) po ponad 5 latach pracy w gronie ekspertów z 99 krajów opublikowała normę ISO 26000. Norma ta ma za zadanie uporządkować wiedzę na temat społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR Corporate Social Responsibility). ISO 26000 nie ma formy certyfikacji. Stanowi natomiast praktyczny przewodnik po zasadach odpowiedzialnego biznesu, zawiera wskazówki dla organizacji każdego typu (nie tylko dla przedsiębiorstw), bez względu na ich wielkość czy lokalizację. Norma ISO 26000 wyróżnia następujące obszary społecznej odpowiedzialności biznesu: (1) ład organizacyjny, (2) prawa człowieka, (3) stosunki pracy, (4) środowisko, (5) sprawiedliwe praktyki rynkowe, (6) relacje z konsumentami, (7) zaangażowanie społeczne. Wytyczne ISO 26000 służą jako orientacja i wytyczne dla przedsiębiorców, którzy chcą zarządzać w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju i CSR.

4. Regulacje zrównoważonego rozwoju w kierunku ESG

Zgodnie z ISO 26000, postrzeganie organizacji jako społecznie odpowiedzialnej oraz jej rzeczywiste działania w obszarze społecznej odpowiedzialności mogą wpłynąć na: konkurencyjność przedsiębiorstwa; reputację firmy; zdolność do przyciągania i zatrzymywania pracowników, klientów, użytkowników; motywację, zaangażowanie i produktywność pracowników; opinie inwestorów, właścicieli, darczyńców, sponsorów oraz społeczności finansowej; relacje organizacji z firmami, instytucjami rządowymi, mediami, dostawcami, podobnymi firmami, klientami oraz społecznością, w której działa przedsiębiorstwo.

ISO 26000 był jednym z trzech dokumentów rekomendowanych przez Komisję Europejską przedsiębiorstwom europejskim do wdrożenia społecznej odpowiedzialności. Rekomendacja ta została zawarta w komunikacie Komisji, który obejmował odnowioną strategię UE na lata 2011-2014 dotyczącą społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Działania Unii Europejskiej

Rozważania na temat idei przeniosły się także na grunt Unii Europejskiej. Tematyka zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu jest podejmowana przez instytucje Unii Europejskiej i promowana w państwach członkowskich. Unia podejmuje szereg aktywności mających na celu usprawnienie gospodarki rynkowej w zakresie odpowiadającym ochronie środowiska. Jak podkreślała Komisja Europejska, dzięki wdrożeniu ESG firmy mogą znacząco wpłynąć na realizację celów zrównoważonego rozwoju i stworzenia konkurencyjnej społecznej gospodarki rynkowej, jakie zostały określone w traktacie o Unii Europejskiej. Idee zrównoważonego rozwoju stanowiły fundament strategii "Europa 2020", która dążyła do inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego oraz inkluzji społecznej. Jednym z tych celów było osiągnięcie poziomu zatrudnienia na poziomie 75%.

4. Regulacje zrównoważonego rozwoju w kierunku ESG

Zielony Ład

W ramach działań Unii Europejskiej powstał także Europejski Zielony Ład. Ma on pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto;
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów;
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Europejski Zielony Ład ma także wspomóc gospodarki państw członkowskich w wyjściu z problemów wynikających z pandemii COVID-19. Europejski Zielony Ład będzie finansowany ze środków stanowiących jedną trzecią kwoty 1,8 bln euro przeznaczonej na inwestycje w ramach planu odbudowy NextGenerationEU oraz ze środków pochodzących z siedmioletniego budżetu UE.

Raportowanie i sprawozdawczość

Działania Unii Europejskiej w szczególny sposób dotyczą również spraw raportowania sytuacji przedsiębiorstw. Na mocy przepisów dyrektywy ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju 2022/2464 (tzw. CSRD) nałożono obowiązek stosowania standardów. Standardy zostały wyznaczone w drodze Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) z dnia 31.7.2023 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.

4. Regulacje zrównoważonego rozwoju w kierunku ESG

1 stycznia 2022 roku wszedł w życie unijny system klasyfikacji działalności gospodarczej ze względu na stopień jej zrównoważenia środowiskowego – taksonomia. Taksonomia ma udzielać informacji, w jaki sposób i w jakim stopniu działalność raportującego przedsiębiorstwa jest związana z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo po spełnieniu łącznie wszystkich trzech przesłanek:

- wnosi istotny wkład w realizację jednego z sześciu określonych celów środowiskowych,
- nie wyrządza poważnych szkód żadnemu z nich,

jest prowadzona w sposób zapewniający zgodność z zasadami i prawami określonymi w ośmiu podstawowych konwencjach Międzynarodowej Organizacji Pracy.

W ramach aktywności w tej dziedzinie omówić należy wprowadzenie Dyrektywy o sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD). Obejmuje ona podniesienie jakości, porównywalności i wiarygodności ujawnianych danych niefinansowych dostosowanie dyrektywy do zmian legislacyjnych wspierających strategię zrównoważonego finansowania UE (m.in. Taksonomia i rozporządzenia SFDR) zapewnienie, że sprawozdawczość w zakresie zrównoważonego rozwoju będzie stała na równi ze sprawozdawczością finansową. W ramach dyrektywy przyjęty został harmonogram obowiązkowego sporządzania raportów.

4. Regulacje zrównoważonego rozwoju w kierunku ESG

Aby skutecznie wdrożyć dyrektywę, Komisja Europejska zatwierdziła pierwszy zestaw Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju. Niniejszy akt stanowi uzupełnienie dyrektywy o rachunkowości zmienionej dyrektywą w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, która zobowiązuje duże przedsiębiorstwa i spółki giełdowe do publikowania regularnych sprawozdań na temat ryzyka społecznego i środowiskowego, na jakie są narażone, oraz na temat wpływu ich działalności na ludzi i środowisko. W tym pierwszym akcie delegowanym określono normy przekrojowe i standardy dotyczące ujawniania informacji z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego.

Jako pierwsze zostało zaprezentowanych 12 standardów: 2 standardy przekrojowe: ESSZR 1 "Wymogi ogólne" oraz ESSZR 2 "Ujawnienia ogólne" oraz 10 standardów tematycznych. Druga wskazana grupa obejmuje:

- 5 standardów dotyczących kwestii środowiskowych:
  - ESSZR Ś1 „Zmiana klimatu”,
  - ESSZR Ś2 „Zanieczyszczenia”,
  - ESSZR Ś3 „Woda i zasoby morskie”,
  - ESSZR Ś4 „Bioróżnorodność i ekosystemy”,
  - ESSZR Ś5 „Wykorzystanie zasobów i gospodarka obiegu zamkniętego”,
- 4 standardy dotyczące kwestii społecznych:
  - ESSZR S1 „Kadra pracownicza”,
  - ESSZR S2 „Pracownicy w łańcuchu wartości”,
  - ESSZR S3 „Społeczności dotknięte”,
  - ESSZR S4 „Konsumenci i użytkownicy końcowi”, oraz

1 standard dotyczący kwestii zarządczych – ESSZR Z1 „Postępowanie w biznesie”.

4. Regulacje zrównoważonego rozwoju w kierunku ESG

Aby skutecznie przygotować się realizacji przepisów powyższych dyrektyw każde przedsiębiorstwo powinno:

1. Dokonać oceny obecnych praktyk z obszaru zrównoważonego rozwoju: Identyfikacji mocnych stron i obszarów do poprawy stworzy podstawy dla raportowania zgodnego z CSRD i ESRS.
2. Wdrożyć systemy zbierania i zarządzania danymi: W celu spełnienia bardziej rozbudowanych wymagań dotyczących raportowania, należy stworzyć niezawodne systemy do zbierania, monitorowania i analizy danych ESG. Dokładne i zweryfikowane informacje są kluczowe dla budowania zaufania interesariuszy.

Zaangażować interesariuszy i promować transparentność: Wprowadzenie kultury otwartej i transparentnej komunikacji w swojej organizacji. Zrozumienie interesariuszy, w tym inwestorów, klientów, pracowników i społeczności, aby odkryć ich oczekiwania i obawy. Otwarta komunikacja buduje wiarygodność. Strategia ESG zintegrowana z głównymi strategiami biznesowymi: Zrównoważony rozwój musi stać się częścią DNA każdej odpowiedzialnej organizacji, dostosowując go do celów i wartości firmy. To aktywne podejście przyniesie korzyści zarówno finansowe, jak i reputacyjne. Działania Unii Europejskiej obejmują zagadnienia związane z wprowadzeniem gospodarki o obiegu zamkniętym. Gospodarka tego typu realizuje postulaty ekologicznego modelu gospodarczego, który jest celem wspólnoty. Dodatkowo działania unijne obejmują zwiększenie przejrzystości w zakresie wynagrodzeń i promowanie zrównoważonych praktyk płacowych. Ich celem jest zmniejszanie nierówności płacowych występujących statystycznie między mężczyznami a kobietami.

4. Regulacje zrównoważonego rozwoju w kierunku ESG

Warto wskazać dyrektywy przywołane przy okazji opisywania ESRS. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy nałożyła na firmy obowiązek ujawniania istotnych pozafinansowych informacji odnoszących się do kwestii środowiskowych, spraw społecznych i pracowniczych, a także poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji i łapownictwu.

ESG to kryteria niefinansowe, na podstawie których powinny być raportowane w sprawozdaniach z działalności jednostek informacje niefinansowe, na które składają się następujące kryteria:

- E - środowisko (environment),
- S - społeczna odpowiedzialność (social responsibility),
- G - ład korporacyjny (corporate governance).

W ramach tych kryteriów, do sprawozdań z działalności jednostek powinny być wprowadzane informacje, takiej jak:

- w ramach raportowania informacji o środowisku – między innymi informacje o sposobach łagodzenia zmian klimatu przez jednostkę, wykorzystywaniu zasobów, kwestie związane z zanieczyszczeniem,
- w ramach raportowania informacji z zakresu społecznej odpowiedzialności – między innymi informacje o działaniach jednostki zmierzających do równego traktowania i równych szans dla wszystkich, kwestie związane z dążeniem do równości wynagrodzeń za pracę o takiej samej wartości, informacje dotyczące istnienia rad zakładowych,
- w ramach raportowania informacji związanych z ładem korporacyjnym – między innymi informacje o roli organów administrujących, zarządzających i nadzorujących, kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem, etyką biznesu i kulturą korporacyjną, informacje o ochronie sygnalistów.

5. Instrumenty ESG

Warto pamiętać, że małe kroki prowadzą do wielkich zmian. Implementując rozwiązania związane z ESG, warto je wdrażać stopniowo, tak, aby harmonogram działań na rzecz środowiska przebiegał płynnie. Instrumenty ESG, które mogą wdrożyć przedsiębiorstwa, aby spełniać kryteria zrównoważonego rozwoju to:

- **Polityki i Strategie ESG:** Opracowanie dedykowanej polityki zrównoważonego rozwoju, która obejmuje cele i strategie dotyczące obszarów środowiskowych, społecznych i zarządczych.
- **Zarządzanie Ryzykiem ESG:** Wdrożenie procesów identyfikacji, oceny i zarządzania ryzykiem związanym z kwestiami zrównoważonego rozwoju.
- **Zielone Inwestycje:** Alokowanie kapitału na projekty związane z energią odnawialną, efektywnością energetyczną i innymi inwestycjami sprzyjającymi środowisku.
- **Diversity and Inclusion Programs:** Wprowadzenie programów promujących różnorodność i inkluzję w miejscu pracy, wspierając równość płci, różnorodność etniczną i integrację różnych perspektyw.
- **Polityka Odpowiedzialnego Zarządzania Łłańcuchem Dostaw:** Monitorowanie i zarządzanie działaniami dostawców w kontekście kryteriów ESG, zapewniając zgodność z wartościami firmy.
- **Odpowiedzialne Inwestycje Kapitałowe:** Inwestowanie w przedsięwzięcia i aktywa finansowe zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- **Szkolenia i Edukacja:** Zapewnienie szkoleń pracownikom na temat kwestii związanych z ESG, podnosząc świadomość i umiejętności zespołu w tym zakresie.
- **Konsultacje z Interesariuszami:** Aktywne zaangażowanie się w dialog z interesariuszami, takimi jak pracownicy, klienci, dostawcy i społeczności lokalne, aby zrozumieć ich oczekiwania i uwzględnić je w działaniach firmy.

5. Instrumenty ESG

- Zarządzanie Gospodarcze: Zapewnienie przejrzystego zarządzania finansowego, zgodnego z zasadami odpowiedzialności korporacyjnej, oraz zapewnienie uczciwych praktyk rachunkowości.

Ostatnim elementem ESG, jaki należy stosować obejmuje raportowanie. Jest to etap podsumowujący osiągnięcia przedsiębiorstwa w zakresie obejmującym działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

6. ESG w Irlandii

Przedsiębiorstwa irlandzkie coraz częściej wprowadzają zasady zarządzania zgodne z ESG. Można wskazać szereg przykładów przedsiębiorstw, które działają w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem. Firmy w Irlandii, takie jak Vestas Wind Systems i Mainstream Renewable Power, zainwestowały w farmy wiatrowe i projekty związane z energią słoneczną, znacząco przyczyniając się do zwiększenia zdolności kraju w zakresie energii odnawialnej. W Irlandii firmy takie jak ReCreate Ireland i FoodCloud przyjęły koncepcję gospodarki o obiegu zamkniętym, odpowiednio poprzez ponowne wykorzystanie odpadów i redystrybucję nadwyżek żywności.

Grupa Kerry, międzynarodowe przedsiębiorstwo specjalizujące się w składnikach i aromatach żywności, zdecydowanie postawiła na wdrażanie zrównoważonych praktyk w swojej działalności. Priorytetem stało się dla nich zrównoważone pozyskiwanie surowców, redukcja marnowania żywności oraz promowanie odpowiedzialnej konsumpcji. Firma Kerry aktywnie inwestuje w energię odnawialną, dążąc jednocześnie do zmniejszenia zużycia wody i emisji gazów cieplarnianych w całym łańcuchu dostaw. W kontekście ról ESG (Environmental, Social and Governance), które w ostatnich latach zyskały na znaczeniu, Grupa Kerry staje się liderem, wprowadzając zrównoważone praktyki i przyczyniając się do transformacji w kierunku bardziej zielonego podejścia w różnych branżach. Zarówno Grupa Kerry, jak i inne irlandzkie firmy spożywcze, stawiają sobie za cel osiągnięcie harmonii między rozwojem gospodarczym a ochroną środowiska. Jako jedna z najlepszych praktyk w obszarze ESG i zielonej transformacji, Grupa Kerry i irlandzkie przedsiębiorstwa spożywcze wdrożyły zrównoważone metody pozyskiwania i produkcji.

6. ESG w Irlandii

Bank of Ireland jest jednym z największych banków w Irlandii. Bank of Ireland przyjął proaktywne podejście do praktyk ESG w sektorze finansowym. Opracowali kompleksową strategię ESG, która koncentruje się na odpowiedzialnym udzielaniu kredytów, zrównoważonych inwestycjach i promowaniu włączenia finansowego. Bank of Ireland również aktywnie współpracuje ze swoimi interesariuszami i zachęca pracowników do wolontariatu i zaangażowania społecznego.

Bank of Ireland, będący jednym z największych banków w Irlandii, stał się liderem w przyjmowaniu proaktywnych praktyk w zakresie ochrony środowiska, społeczeństwa i zarządzania (ESG) w sektorze finansowym. Dostrzegając znaczenie zrównoważonych finansów, bank wdrożył szereg najlepszych praktyk, które nie tylko są zgodne ze światowymi standardami ESG, ale także przyczyniają się do ogólnego dobrostanu społeczeństwa i środowiska. W tym eseju zagłębimy się w najlepsze praktyki Bank of Ireland, podkreślając ich zaangażowanie w przestrzeganie zasad ESG i ich wpływ na zrównoważony rozwój. Bank of Ireland poczynił znaczne postępy w ograniczaniu swojego wpływu na środowisko. Bank aktywnie zarządza zużyciem energii i wdrożył rozwiązania energooszczędne we wszystkich swoich oddziałach i placówkach. CRH to globalna firma zajmująca się materiałami budowlanymi z siedzibą w Irlandii. Utrwaliwszy swoją pozycję jako liderzy w dziedzinie praktyk zrównoważonego budownictwa, CRH skupia się na ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych, poprawie efektywności energetycznej i propagowaniu zasad gospodarki o obiegu zamkniętym. Firma wprowadziła innowacyjne rozwiązania, takie jak wykorzystanie paliw alternatywnych, inkorporacja materiałów odpadowych do swoich produktów oraz promowanie technik zrównoważonego budownictwa. CRH, jako ceniony światowy producent materiałów budowlanych z główną siedzibą w Irlandii, zasłynął z konsekwentnego zaangażowania w zrównoważony rozwój i etyczne praktyki biznesowe.

6. ESG w Polsce

ESG jako koncepcja dotarła do Polski. Drogę implementacji do krajowej świadomości prowadzenia biznesu można upatrywać dwojako - po pierwsze w związku z zainteresowaniem samego państwa tą ideą, a także środowisk naukowych, przygotowujących opracowania naukowe na temat tego zagadnienia, a po drugie na bazie doświadczeń z innych państw członkowskich oraz instytucji Unii Europejskiej, a także działań podejmowanych przez instytucje w celu szerzenia tej idei. Wraz z rozwojem przedsiębiorstw doszło do praktycznego stosowania nowych idei, w tym do stosowania ESG. Na tej podstawie praktyczne zastosowanie zasad opartych na społecznej odpowiedzialności biznesu spotkało się z oceną badawczą działań przez pracowników naukowych.

Konsorcjum 5 banków, z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK) wśród nich, udzieliło grupie Energa SA kredyt w wysokości 2 mld złotych. Jest to pierwsze w Polsce finansowanie korzystające z mechanizmu ESG, który opiera się na ratingu społecznej odpowiedzialności biznesu, promując zrównoważony rozwój. Środki uzyskane przez polską spółkę energetyczną zostaną przeznaczone między innymi na rozwój mocy wytwórczych z odnawialnych źródeł energii oraz dalszą modernizację linii elektroenergetycznych.

W Polsce 289 pracodawców podpisało zobowiązanie do przeciwdziałania dyskryminacji, poszanowania równości i zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, a w 2022 roku aż 50 nowych podmiotów (duże przedsiębiorstwa, MŚP, mikrofirmy, NGO i organy administracji) stało się sygnatariuszami Karty Różnorodności.

Rozwiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju dotknęły również rynku akcji. Na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie od 19 listopada 2009 do 1 stycznia 2020 był publikowany indeks giełdowy spółek odpowiedzialnych społecznie - Respect Index (RI). Kolejny sektor gospodarki - energetyczny przejawia wyraźne zainteresowanie tematem CSR.

6. ESG w Polsce

Jednakże stosowanie zasad społecznej odpowiedzialności biznesu w tym sektorze w Polsce ma raczej charakter instrumentalny, a nie kompleksowy. Działania te mają charakter budowania reputacji i wizerunku, co miało się przełożyć na cele ekonomiczne.

Forum Odpowiedzialnego Biznesu prowadzi Ranking Odpowiedzialnych Firm, który klasyfikuje firmy w oparciu o ESG. W rankingu za 2023 rok aż 5 pozycji zajmują podmioty z sektora bankowość, sektor finansowy i ubezpieczeniowy. Liderem 2023 roku jest BNP Paribas Bank Polska SA GK, drugie miejsce przypadło dla Credit Agricole Polska SA, a ostatnie miejsce na podium Orange Polska SA GK - podmiotowi z sektora telekomunikacja, technologia, media i rozrywka.

Z przeprowadzonych badań naukowych w okresie od 2016 do 2020 najliczniejszą grupę praktyk społecznie odpowiedzialnych podejmowanych przez sektor przedsiębiorstw w Polsce w 2020 r. stanowiły przedsięwzięcia wspierające realizację celu dotyczącego dobrego zdrowia i jakości życia oraz celu na rzecz dobrej jakości edukacji. Natomiast w latach 2016-2020 największym wzrostem popularności cieszyły się dobre praktyki wspomagające realizację partnerstwa na rzecz celów dotyczącego odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji oraz celu związanego z partnerstwem na rzecz celów.

Polska gospodarka może się również poszczycić przedsiębiorstwami, których działalność jest ściśle związana z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mowa tu przede wszystkim o podmiotach z MB Group, które zajmują się wykorzystywaniem ponownie materiałów. Mowa tu między innymi o pozyskiwaniu komponentów z baterii i wprowadzaniu ich w skład nowych produktów.

6. ESG w Polsce

16 grudnia 2022 r. w Dzienniku Urzędowym UE została opublikowana wspomniana już dyrektywa ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (tzw. CSRD). Dyrektywa musi zostać implementowana do polskiego systemu prawa w terminie 18 miesięcy od daty jej opublikowania. Polskie przedsiębiorstwa będą musiały raportować zgodnie z przyjętymi w dyrektywie szczegółami. Dodatkowo podmioty w Polsce zostają objęte dyrektywą ESRS i zatwierdzanymi przez Komisję Europejską kolejnymi pakietami standardów.

7. Podsumowanie

Europa dążąc do założonych celów klimatycznych musi podejmować zdecydowane działania. Unia Europejska wytycza kierunek zmian w gospodarkach państw członkowskich wyznaczając zadania skupione na przyszłości. Jednocześnie Unia stwarza instrumenty, mające na celu mierzyć postępy w państwach członkowskich, wszystko po to, aby Europa była w 2050 roku pierwszym zero emisyjnym kontynentem. ESG pozwoli przedsiębiorstwom działającym na rynku unijnym na dostosowanie się do celów zrównoważonego rozwoju. Nałożenie na podmioty gospodarcze obowiązków raportowania niefinansowego w ramach CSRD, taksonomii i ESRS wpływa na zwiększenie zainteresowania tymi zagadnieniami przez firmy.

Wiele firm europejskich już dziś prowadzi działania oparte na ESG, jednocześnie upowszechniając podjęte przez siebie działania w ramach raportów rocznych. Szereg firm polskich i irlandzkich podejmuje działania, które wpisują się cele zrównoważonego rozwoju. Przedstawienie ich w tym raporcie pozwoliło na lepszą analizę danych i stanu faktycznego dla organizacji z Polski Projektu Tarnów i z Irlandii Autpost Academy, dzięki czemu organizacje te, mogą edukować przedsiębiorstwa w zakresie ESG.

8. Bibliografia

- Adamus-Matuszyńska A., CSR w praktyce. Próba realizacji społecznej odpowiedzialności przez sektor energetyczny w Polsce. Studium przypadku. "Studia Ekonomiczne" nr 157 Wykorzystanie nowych mediów w public relations / Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 2013;
- Firlej K. A., Społeczna odpowiedzialność biznesu w Polsce w świetle celów zrównoważonego rozwoju, "Problems of Economics & Law" 2021;
- Green paper - Promoting a European framework for corporate social responsibility, Commission of the European Communities, 2001;
- Kozojć K., Koncepcja społecznej odpowiedzialności i jej obszary w organizacjach, "Studia i prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania" nr 38, t. 1, Uniwersytet Szczeciński, 2014;
- Leoński W., Narzędzia społecznej odpowiedzialności biznesu a wielkość przedsiębiorstwa, "Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach" Nr 254, 2016;
- OECD (2023), OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/81f92357-en>;
- Raport Odpowiedzialny biznes w Polsce 2022. Dobre praktyki, Forum Odpowiedzialnego Biznesu;
- Suska M., Społeczna odpowiedzialność biznesu - studium porównawcze reżimów prawnych, "Roczniki Administracji i Prawa" nr XVI(2), s. 299-322, 2016;
- Żychlewicz M., Społeczna odpowiedzialność biznesu jako strategia prowadzenia działalności polskich przedsiębiorstw, "Współczesne Problemy Ekonomiczne" nr 11 (2015), Uniwersytet Szczeciński, Zeszyty Naukowe nr 858.
- CSR - Społeczna odpowiedzialność biznesu - PARP - Centrum Rozwoju MŚP <https://www.parp.gov.pl/csr>

8. Bibliografia

- Dyrektywa CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) | Deloitte <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/zarzadzania-procesami-i-strategiczne/topics/Dyrektywa-CSRD.html>
- ESG, czyli raportowanie informacji niefinansowych - TGC Corporate Lawyers <https://www.tgc.eu/publikacje/esg-czyli-raportowanie-informacji-niefinansowych/>
- European sustainability reporting standards - first set (europa.eu). https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13765-Europejskie-standardy-sprawozdawczosci-w-zakresie-zrownowzonego-rozwoju-pierwszy-zestaw_pl Ranking Odpowiedzialnych Firm – klasyfikacja generalna - Ranking Odpowiedzialnych Firm
- <https://rankingodpowiedzialnychfirm.pl/2023/06/ranking-odpowiedzialnych-firm-klasyfikacja-generalna/>
- SEG - Regulacje, <https://www.seg.org.pl/regulacje/kategorie/pl-raportowanie-esg/pl-csrd>
- <http://www.respectindex.pl/>

Współfinansowane przez
Unię Europejską

